

**Politika otvorenog, transparentnog i na
izvrsnosti zasnovanog zapošljavanja
na Univerzitetu u Sarajevu**

Politika otvorenog, transparentnog i na izvrsnosti zasnovanog zapošljavanja na Univerzitetu u Sarajevu

*(Policy on Open, Transparent and Merit-based Recruitment of
Researchers – OTM-R Policy)*

Prijedlog pripremili:

- *Komisija za nadgledanje procesa revizije Strategije ljudskih resursa za istraživače (HRS4R) sa Akcionim planom i njihove implementacije*
- *Tim za pripremu izvještaja o II Internoj evaluaciji implementacije Strategije ljudskih resursa za istraživače (HRS4R) sa Akcionim planom na Univerzitetu u Sarajevu*

Prijedlog usvojen na 71. redovnoj sjednici Senata Univerziteta u Sarajevu, održanoj 17. jula 2024. godine; odluka broj 01-13-24/24.

Univerzitet u Sarajevu

Sarajevo, juli 2024. godine

1. Uvod

U junu 2016. godine, Univerzitet u Sarajevu je zvanično prihvatio inicijativu Evropske komisije i preporuke date u evropskoj Povelji za istraživače i Kodeksu zapošljavanja istraživača (*European Charter for Researchers and the Code of Conduct for the Recruitment of Researchers*¹). U junu 2018. godine, Senat Univerziteta u Sarajevu je usvojio Strategiju razvoja ljudskih resursa za istraživače (*Human Resources Strategy for Researchers - HRS4R*) zajedno sa Akcionim planom za njenu provedbu, čime je okončana procedura pripreme dokumentacije za prijavu Univerziteta u Sarajevu za priznanje EK „Izvrnsost u istraživanju – *HR Excellecnce in Research*“. U januaru 2019. godine, Evropska komisija je pozitivno ocijenila prijavu Univerziteta u Sarajevu i dodijelila mu priznanje „Izvrnsost u istraživanju“, čime je dodatno potvrđena opredijeljenost Univerziteta ka osiguranju što boljeg i stimulirajućeg okruženja, te uslova za bavljenje naučnoistraživačkom djelatnošću.

U cilju interne evaluacije HRS4R procesa, Univerzitet u Sarajevu je početkom 2021. godine proveo analizu i evaluaciju provedbe Akcionog plana, te dokument revidirao u skladu sa ključnim rezultatima analize. Revidirani Akcioni plan predvidio je nastavak aktivnosti u cilju potpune implementacije HRS4R strategije u narednih 36 mjeseci, počevši od februara 2021. godine, kao i praćenje napretka i implementacije aktivnosti, a na osnovu seta indikatora napretka koje definira revidirani Akcioni plan. Komisija za nadgledanje procesa revizije Strategije ljudskih resursa za istraživače (HRS4R) sa Akcionim planom i njihove implementacije prati realizaciju HRS4R procesa i periodično predlaže aktivnosti koje doprinose unapređenju okruženja za bavljenje naučnoistraživačkim radom.

Otvoreno, transparentno i na izvrsnosti zasnovano zapošljavanje (*Open, Transparent and Merit-based Recruitment of Researchers – OTM-R*) predstavlja jedan od važnih stubova evropske Povelje za istraživače, posebno Kodeksa zapošljavanja istraživača i stoga je upravo postupanje istraživačkih institucija u ovom segmentu u fokusu HRS4R procesa. Kroz OTM-R se podržava zapošljavanje najboljih kandidata na istraživačkim pozicijama i na taj način doprinosi efektivnosti državnih istraživačkih sistema, garantuje jednakost, posebno za nedovoljno zastupljene grupe, te podržava trans- i internacionalnu saradnju. Nadalje, OTM-R promovira optimalnu cirkulaciju naučnog znanja, pruža mogućnost usmjerenog ulaganja u istraživanja, uvećava atraktivnost istraživačkih karijera, osigurava jednake mogućnosti za sve kandidate i podržava mobilnost.

Imajući u vidu prethodno navedeno, kao i u skladu sa posvećenosti Univerziteta u Sarajevu HRS4R procesu i svim aktivnostima koje ovaj proces podrazumijeva, Univerzitet u Sarajevu nastojat će uskladiti procese i procedure odabira i zapošljavanja istraživača sa principima sadržanim u Povelji i Kodeksu, te kroz dokument **Politike otvorenog, transparentnog i na izvrsnosti zasnovanog zapošljavanja** (u daljem tekstu: **OTM-R Politika**).

---

¹ Skraćeno: *Charter and Code* – ključni elementi politike Evropske unije u cilju podrške karijerama istraživača (<https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter>)

2. Politika otvorenog, transparentnog i na izvrsnosti zasnovanog zapošljavanja

OTM-R politikom dodatno se nastoji podcrtati opredijeljenost Univerziteta u Sarajevu za osiguranje pravičnog i transparentnog zapošljavanja i postupaka odabira kandidata.

Iako je OTM-R Politika fokusirana na zapošljavanje i razvoj istraživačkih karijera, te uzimajući u obzir zakonske propise i akte Univerziteta u Sarajevu koji reguliraju izbore u akademska i naučnoistraživačka zvanja, te standarde i normative za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, Univerzitet u Sarajevu opredijeljen je za usklađivanje procedura odabira i zapošljavanja sa načelima OTM-R politike, kao i njihove primjene u svim segmentima zapošljavanja, kako u slučaju istraživačkog, tako i u slučaju nastavničkog angažmana.

U vezi sa angažmanom istraživača na Univerzitetu u Sarajevu, valja napomenuti da su prema važećim Standardima i normativima za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo, u okviru 40-satne radne sedmice nastavnici i saradnici Univerziteta u Sarajevu u obavezi aktivno se baviti naučnoistraživačkim/umjetničkoistraživačkim radom. Stoga su nastavnici i saradnici zaposleni na Univerzitetu u Sarajevu pola svog radnog vremena angažovani u naučnoistraživačkom radu, dok je druga polovina posvećena izvođenju nastave i drugim radnim obavezama. Sa druge strane Univerzitet u Sarajevu u skladu sa zakonskim propisima implementira i procedure angažmana istraživača i to u naučna zvanja: naučni savjetnik, viši naučni saradnik, naučni saradnik, kao i istraživačka zvanja: stručni savjetnik, viši stručni saradnik, stručni saradnik.

OTM-R Politika predstavlja važan stub evropske Povelje za istraživače, a posebno Kodeksa zapošljavanja istraživača. Sami istraživači, organizacije koje provode istraživanja, finansijeri koji podržavaju istraživanja i na kraju cijeli Evropski istraživački prostor (ERA) imaju velike koristi od OTM-R pristupa zapošljavanju.

2.1 Otvorenost prema javnosti

Otvoreno zapošljavanje podrazumijeva objavljivanje otvorenih pozicija, posebno na međunarodnim portalima kao što je EURAXESS. Objava pozicija treba da sadrži informaciju o samoj poziciji, akademske i druge kriterije, mogućnosti razvoja karijere i u najboljem slučaju, informaciju o procesu odabira kandidata.

- Osiguranje poštivanja principa *otvorenosti* na Univerzitetu u Sarajevu:

Vijeće članice sačinjava i dostavlja Senatu i Upravnom odboru dinamički plan potreba za raspisivanje konkursa za izbor u akademska zvanja. Proceduru za izbor novog člana akademskog osoblja, uz prethodno pribavljenu saglasnost Senata, pokreće članica visokoškolske ustanove u skladu sa nastavnim potrebama. Vijeće članice visokoškolske ustanove utvrđuje prijedlog za raspisivanje konkursa za izbor akademskog osoblja i odluku dostavlja Senatu. Senat razmatra prijedlog vijeća i donosi odluku o raspisivanju konkursa koji se objavljuje u najmanje jednom dnevnom listu i na internet stranici visokoškolske ustanove i članice visokoškolske ustanove.

Sadržajem konkursa definiraju su minimalni opći kriteriji za izbor u akademska, naučna i istraživačka zvanja, tako da konkurs za izbor u akademsko zvanje obavezno sadrži akademsko zvanje sa naznakom relevantnih odredbi zakona i Statuta, naznaku naučne/umjetničke grane unutar naučnog polja ili naznaku više srodnih naučnih/umjetničkih grana unutar naučnog polja za koji se vrši izbor, uvjete koje kandidat treba ispunjavati, vrstu radnog odnosa, potrebnu dokumentaciju koja se prilaže prema odredbama zakona uz svojeručno potpisanu prijavu, rok za podnošenje prijave koji ne može biti kraći od 15 dana od datuma objavljivanja konkursa, te adresu na koju se podnose prijave sa naznakom kontakt osobe.

Bliži kriteriji vezani za zapošljavanje definirani su Zakonom o radu Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti Kantona Sarajevo, Pravilnikom o radu Univerziteta u Sarajevu, i drugim aktima Univerziteta.

Univerzitet u Sarajevu svoje otvorene pozicije objavljuje i na engleskom jeziku na EURAXESS portalu, a u skladu sa zaključkom Senata Univerziteta u Sarajevu, sa 32. redovne sjednice održane 26. juna 2024. godine.

2.2 Transparentnost

Transparentnost u smislu Kodeksa zapošljavanja istraživača odnosi se na sastav komisija za odabir kandidata i transparentne prakse odabira kandidata. Nakon odabira najboljeg kandidata, potrebno je da ostali kandidati budu informisani o snagama i slabostima njihovih aplikacija.

- Osiguranje poštivanja principa *transparentnosti* na Univerzitetu u Sarajevu:

Uslovi i način izbora u akademska zvanja utvrđuju se zakonom, Smjernicama za izbor u akademska zvanja, statutom i općima aktima. Smjernicama se utvrđuju obavezujući općeprihvaćeni standardi struke koji važe za izbor u akademska zvanja, utvrđuju opći kriteriji za vrednovanje kvantitativnih i kvalitativnih uslova za izbor u akademska zvanja, utvrđuju opći kriteriji za vrednovanje i prijedlog liste relevantnih naučnih baza i ostalih naučnih baza podataka, utvrđuju opći kriteriji za vrednovanje priznatih publikacija i ostalih oblika i rezultata naučnog i umjetničkog rada akademskog osoblja, utvrđuju vrednovanje rezultata vezanih za proces internacionalizacije i doprinos unapređenju kvaliteta života na visokoškolskoj ustanovi i zajednici te bliže uređuju druga relevantna pitanja.

Vijeće članice visokoškolske ustanove imenuje **komisiju** za pripremanje prijedloga za izbor u akademsko zvanje. Komisiju čine najmanje tri nastavnika od kojih je većina iz uže naučne/umjetničke oblasti za koju se kandidat bira. Članovi komisije za izbor nastavnika su u istom ili višem zvanju od zvanja u koje se kandidat bira. Kandidat koji nije ranije učestvovao u realizaciji nastavnog procesa na visokoškolskoj ustanovi obavezan je pred studentima i komisijom održati pristupno predavanje iz nastavnog predmeta, odnosno naučnog/umjetničkog polja/grane za koje je konkurisao, što se bliže uređuje statutom visokoškolske ustanove. Kandidat koji konkuriše za prvi izbor u umjetničko-nastavno zvanje obavezan je pred komisijom za izbor održati ogledno umjetničko i umjetničko-pedagoško predstavljanje, što se bliže uređuje statutom visokoškolske ustanove. Precizniji kriteriji, sastav i način rada komisija za pripremanje prijedloga za izbor u akademsko zvanje uređeni su Statutom Univerziteta u Sarajevu.

2.3 Zapošljavanje zasnovano na izvrsnosti

Na izvrsnosti zasnovano zapošljavanje opisano je u Povelji za istraživače i Kodeksu zapošljavanja istraživača: „Proces odabira kandidata treba da uzme u obzir cijeli dijapazon iskustava kandidata. Dok se pažnja posvećuje cjelokupnom potencijalu istraživača, njihova kreativnost i nivo nezavisnosti bi također trebali biti uzeti u obzir. Ovo podrazumijeva da se izvrsnost treba mjeriti kvalitetnim i kvantitativnim metodama sa fokusom na izvanredne rezultate u okviru različitih karijernih puteva, a ne samo na osnovu broja publikacija“.

- Osiguranje poštivanja principa zapošljavanja zasnovanog na izvrsnosti na Univerzitetu u Sarajevu:

Univerzitet je u obavljanju svoje djelatnosti usmjeren na jednakost u mogućnostima i tretmanu svih lica bez diskriminacije. U svom strateškom opredjeljenju i dijelu koji se odnosi na naučnoistraživački rad Univerzitet u Sarajevu fokus stavlja na promociju i podršku naučnoj izvrsnosti i relevantnosti kroz unapređenje sistema upravljanja i osnaživanja naučnoistraživačkog rada čiji je prevashodni cilj povećanje intelektualnog outputa pojedinca, ali i institucije u cjelini kako bi se jasno promovirao Univerzitet u Sarajevu kao pouzdan i poželjan partner.

U procesu zapošljavanja Univerzitet u Sarajevu postupa u skladu sa zakonskim propisima koji prepoznaju značaj izvrsnosti kandidata. Uslovi za izbor u naučno-nastavna zvanja na visokoškolskim ustanovama se definišu kroz četiri oblasti i to: naučna dostignuća i doprinos, nastavničke sposobnosti i doprinos, doprinos procesu internacionalizacije, te društveni doprinos, u skladu sa općim aktom visokoškolske ustanove. Dodatne oblasti u procesu izbora između ostalog uključuju nastavničke sposobnosti i inoviranje nastavnog procesa, doprinos procesu internacionalizacije, učešće u kreiranju i realizaciji cikličnog i necikličnih studijskog programa, učešće na prestižnim međunarodnim konferencijama i uređivačkim odborima međunarodnih časopisa, kao i naučnim i organizacionim odborima međunarodnih konferencija. Važnost se posvećuje i aktivnom učešću u međunarodnim projektima kao i sveopći društveni doprinos, itd. Precizniji kriteriji utvrđuju se Statutom posebno vodeći računa o specifičnostima vezanim za izbor i vrednovanje rezultata rada u naučnim oblastima, poljima i granama zbog specifičnosti istraživanja i mjerenja naučnih rezultata.

3. Zaključak

Univerzitet u Sarajevu prepoznaje važnost unapređenja okruženja za bavljenje naučnoistraživačkim radom kroz implementaciju Strategije ljudskih resursa za istraživače (HRS4R) sa Akcionim planom. Na ovaj način prepoznata je i važnost kontinuiranog unapređenja i ažuriranja procedura zapošljavanja kroz usklađivanje sa principima OTM-R Politike.

Na Univerzitetu u Sarajevu zapošljavanje nastavnika, saradnika, kao i istraživača definirano je državnim, federalnim i kantonalnim zakonskim propisima iz oblasti visokog obrazovanja i naučnoistraživačke djelatnosti, te općim aktima Univerziteta u Sarajevu i kao takvo uključuje većinu OTM-R principa kojih se poslodavci u oblasti visokog obrazovanja i istraživanja moraju pridržavati.

Univerzitet u Sarajevu će kroz implementaciju Akcionog plana za provedbu HRS4R strategije uložiti napore ka usklađivanju procedura vezanih za angažman i odabir istraživača. Načela sadržana u ovoj Politici, Univerzitet u Sarajevu dodatno će razraditi u sljedećim dokumentima:

- *Strategija razvoja ljudskih resursa za istraživače (Human Resources Strategy for Researchers - HRS4R) zajedno sa Akcionim planom za njenu provedbu*
- *Pregled postignutih indikatora usklađenosti sa OTM-R principima*
- *Smjernice za izbor u akademska i naučnoistraživačka/umjetničkoistraživačka zvanja*
- *Pravilnik o radu Univerziteta u Sarajevu*

***

U slučaju pitanja ili prijedloga u vezi sa OTM-R politikom Univerziteta u Sarajevu, molimo vas obratite se Službi za naučnoistraživački rad, na nir@unsa.ba.